KURBANLIK HAYVANLARDA ARANAN ŞARTLAR

﴿ شروط الأضحية ﴾

[Türkçe — Turkish — تركي]

Muhammed b. Salih el-Useymîn

Terceme : Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2009 - 1430

islamhouse.com

﴿ شروط الأضحية ﴾

« باللغة التركية »

محمد بن صالح العثيمين

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2009 - 1430

islamhouse.com

بسم الله الرحمن الرحيم

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Kurbanlık hayvanlarda altı şart aranır:

Birincisi:

Kurbanlık hayvanların; deve, sığır ve koyun cinsinden olması gerekir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنسَكًا لِّيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُم مِّن بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ ۗ فَإِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ فَلَهُ أَسْلِمُوا ۗ وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِينَ ﴿٣٤﴾ ﴾ [سورة الحج الآية: ٣٤]

"**Allah'ın kendilerine rızık olarak verdiği kurbanlık hayvanları keserken Allah'ın adını ansınlar** (ve O'na şükretsinler) **diye** (îmân eden) **her ümmete bir kurban ibâdeti koyduk.** (Ey insanlar!) **Şunu unutmayın ki hepinizin ilahı bir tek ilah** (olan Allah)'**tır.Öyleyse yalnızca O'na teslim olun.** (Ey Peygamber! Rablerine karşı) **alçak gönüllü ve ihlaslı olanları** (dünya ve âhiret iyilikleriyle) **müjdele!**"[1]

Kurbanlık hayvanlar, -Hasan Basrî, Katâde ve başkalarının da dedikleri gibi-, Araplar tarafından bilinen deve, sığır, koyun ve keçidir.

İkincisi:

Kurbanlık hayvanların; dînen belirtilen yaşa ulaşmış olmaları gerekir. Bu ise, koyunun altı ayını, devenin beş yaşını, sığırın iki yaşını ve keçinin de bir yaşını doldurmuş olması gerekir.

Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((لاَ تَذْبَحُوا إِلاَّ مُسِنَّةً، إِلاَّ أَنْ يَعْسُرَ عَلَيْكُمْ فَتَذْبَحُوا جَذَعَةً مِنَ الضَّأْنِ.)) [رواه مسلم]

"**Dînen belirlenen yaşa erişmiş hayvandan başka hayvanı** (kurban olarak) **kesmeyin. Ancak bulamazsanız, altı ayını doldurmuş koyunu** (kurban olarak) **kesebilirsiniz.**"[2]

---

[1] Hac Sûresi: 34

[2] Müslim

Buna göre, devenin beş yaşını doldurmuş olması veya beş yaşından büyük olması, sığırın iki yaşını doldurmuş olması veya iki yaşından büyük olması, keçinin bir yaşını doldurmuş olması veya bir yaşından büyük olması ve koyunun altı ayını doldurmuş olması gerekir. Yukarıda belirtilen yaşlardan daha küçük yaşta olan hayvanlar, kurban olarak kesilemez.

Üçüncüsü:

Kurbanlık hayvanların kurban olarak kesilmesine engel olan şu kusurlardan arınmış olmaları gerekir:

1. Bir veya iki gözü kör olan veya gözleri düğme gibi dışarı fırlamış veyahut da kör olduğuna açıkça delâlet eden gözlerinin beyaz olmasıdır.

2. Hastalık belirtileri hayvanın üzerinde açıkça görülecek şekilde hasta olmasıdır. Örneğin hayvanın şiddetli ateşe yakalanıp bu hastalığın onu otlamaktan alıkoyması ve onu iştahtan kesmesi veya etini bozan ve etinin sıhhatine tesir eden uyuz hastalığına yakalanması veyahut da vücûdunda sıhhatine tesir eden derin bir yaranın olması gibi.

3. Sürüdeki sağlam hayvanlarla birlikte yürümesine veya onlara yetişmesine engel olacak şekilde topal olmasıdır.

4. Kemiklerinde ilik kalmayacak şekilde iyice zayıflamış olmasıdır.

Nitekim Berâ b. Âzib'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((أَنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ سُئِلَ مَاذَا يُتَّقَى مِنْ الضَّحَايَا، فَأَشَارَ بِيَدِهِ، وَقَالَ: أَرْبَعًا: اَلْعَرْجَاءُ الْبَيِّنُ ظَلْعُهَا،وَالْعَوْرَاءُ الْبَيِّنُ عَوَرُهَا،وَالْمَرِيضَةُ الْبَيِّنُ مَرَضُهَا،وَالْعَجْفَاءُ الَّتِي لاَ تُنْقِي.)) [رواه مالك]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e kurbanlık hayvanlardan hangisinden uzak durulur (kurban edilmez) diye sorulmuş, bunun üzerine o, eliyle işâret ederek şöyle buyurmuştur:

- Dört sınıf hayvan kurban edilmez:

- Topallığı açıkça belli olan,

- Gözlerinin körlüğü açıkça belli olan,

- Hastalığı açıkça belli olan,

- Eti kalmayacak kadar yaşlı olan."[1]

Yine, Berâ b. Âzib'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

((قَامَ فِينَا رَسُولُ اللهِ ﷺ فَقَالَ: أَرْبَعٌ لاَ تَجُوزُ فِي الْأَضَاحِيِّ، فَقَالَ: الْعَوْرَاءُ بَيِّنٌ عَوَرُهَا، وَالْمَرِيضَةُ بَيِّنٌ مَرَضُهَا، وَالْعَرْجَاءُ بَيِّنٌ ظَلْعُهَا، وَالْكَسِيرُ الَّتِي لاَ تَنْقَى.)) [رواه أبو داود وصححه الألباني]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- aramızda iken ayağa kalktı ve şöyle buyurdu:

- Dört sınıf hayvanı kurban olarak kesmek câiz değildir:
- Körlüğü açıkça belli olan,
- Hastalığı açıkça belli olan,
- Topallığı açıkça belli olan,
- Yürüyemeyecek kadar ayağı kırık olan."[2]

Bu dört kusur, bir hayvanın kurbanlık olarak kesilmesine engeldir.Bu kusurlara benzeyen veya daha fazla olan kusurlar da bu dört kusura girer.

Aşağıdaki kusurları içeren hayvanların da kurbanlık olarak kesilmesi geçerli olmaz:

1. Gözleriyle göremeyecek kadar kör olan.

2. Haddinden fazla aşırı bir şekilde yiyip de karnı şişen hayvan, tehlikesi geçinceye kadar bekletilir.

3. Zor doğuran hayvan tehlikesi geçinceye kadar bekletilir.

4. Boğulma veya yüksek bir yerden düşmesi sonucu ölüm tehlikesi geçiren hayvan, ölüm tehlikesi geçinceye kadar bekletilir.

5. Kesileceği yere gidemeyecek kadar yürümekten âciz olan hayvan.

6. Ön veya arka ayaklarından birisi veya her ikisi kesik olan hayvan.

Yukarıda sayılan 6 kusuru daha önce hadiste zikredilen 4 kusura eklediğinizde bir hayvanın kurban olarak kesilmesine engel olan kusurların toplamı 10 tane olur.

[1] Mâlik
[2] Mâlik

Dördüncüsü:

Kurbanlık hayvanın, kurban kesecek kimseye âit olması veya kurban kesecek kimsenin, kurbanlık hayvanı kesmede dînen kendisine izin verilen kimse olması veyahut da kurbanlık hayvanın sahibi tarafından kendisine izin verilmesi gerekir.

Örneğin gaspedilmiş, çalınmış veya bâtıl bir iddiâ ile elde edilmiş bir hayvan, kurban olarak kesilirse, geçerli olmaz.Çünkü günah işleyerek Allah Teâlâ'ya yapılan ibâdet, geçerli olmaz. Gelenek haline gelmişse ve kurban kesilmediği takdirde yetimin kalbi kırılacaksa, yetimin velisi konumunda olan kimsenin yetimin malından kurbanlık satın alıp onu keserse, yetimin kurbanı geçerli olur. Vekil tayin edilen kimse, vekilinin iznini aldıktan sonra vekili adına kurban keserse, kurbanı geçerli olur.

Beşincisi:

Kurbanlık hayvanlarda başkasının hakkı olmaması gerekir.

Örneğin rehin alınmış hayvan kurban olarak kesilirse, geçerli olmaz.

Altıncısı:

Kurbanı, dînen belirlenen vakitte kesmesi gerekir. Bu vakit ise, bayramın birinci günü bayram namazından sonra başlar, Teşrik günlerinin son günü olan Zilhicce'nin 13. gününün güneş batımında son bulur. Böylelikle kurban kesme süresi 4 gün olur. Yani, bayramın 1. günü bayram namazından sonra başlar, üç gün sonraki günde biter.

Her kim, bayram namazından önce veya Zilhicce'nin 13. gününün güneş batımından sonra kurbanını keserse, kurbanı geçerli olmaz.

Nitekim Berâ b. Âzib'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((إِنَّ أَوَّلَ مَا نَبْدَأُ بِهِ فِي يَوْمِنَا هَذَا أَنْ نُصَلِّيَ، ثُمَّ نَرْجِعَ فَنَنْحَرَ، مَنْ فَعَلَهُ فَقَدْ أَصَابَ سُنَّتَنَا، وَمَنْ ذَبَحَ قَبْلُ فَإِنَّمَا هُوَ لَحْمٌ قَدَّمَهُ لِأَهْلِهِ لَيْسَ مِنَ النُّسُكِ فِي شَيْءٍ.)) [رواه البخاري]

"Şüphesiz ki bu günümüzde ilk yaptığımız şey, namazı (bayram namazını) kılarız. Sonra (evimize) döneriz ve kurbanımızı keseriz. Kim, böyle yaparsa, bizim yolumuz üzere yapmıştır. Kim de namazdan (bayram namazından) önce kurbanını keserse, o kestiği kurban, kendi ehline sunduğu bir et olur. O, kurbandan bir şey sayılmaz."[1]

---

[1] Buhârî

Başka bir rivâyette ise şöyle buyurmuştur:

((مَنْ ذَبَحَ بَعْدَ الصَّلاَةِ، تَمَّ نُسُكُهُ وَأَصَابَ سُنَّةَ الْمُسْلِمِينَ.)) [رواه البخاري]

"Kim namazdan (bayram namazından) sonra kurbanını keserse,kurbanı tamamlanmış ve müslümanların yolu üzere yapmış olur."[1]

Yine, Cundub b. Sufyan el-Becelî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

"Bayramın birinci günü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'i şöyle derken şâhit oldum:

((مَنْ ذَبَحَ قَبْلَ أَنْ يُصَلِّيَ فَلْيُعِدْ مَكَانَهَا أُخْرَى، وَمَنْ لَمْ يَذْبَحْ فَلْيَذْبَحْ.))

[رواه البخاري]

"Kim, namaz (bayram namazını) kılmadan önce kurbanını kesmişse, onun yerine başka birisini kurban olarak kessin. Kim de kurbanını kesmemişse, kurbanını kessin."[2]

Yine, Nubeyşe el-Huzelî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((أَيَّامُ التَّشْرِيقِ أَيَّامُ أَكْلٍ وَشُرْبٍ وَذِكْرٍ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ.)) [روا مسلم]

"Teşrik günleri (Zilhicce ayının 11.,12. ve 13. günleri), yeme, içme ve Allah -azze ve celle-'yi anma günleridir."[3]

Fakat kurban kesecek kimsenin herhangi bir kusuru olmaksızın, kurbanı kaçıp gider de kurbanını Teşrik günlerinden sonra yakalarsa veya kurbanını kesmesi için birisini vekil tayin ettikten sonra vekil olan kimse, onun kurbanını tayin edilen günlerde kesmeyi unutursa, özründen dolayı vakti çıktıktan sonra kurbanı kesmesinde bir sakınca yoktur. Bunun gibi, bir kimse bayram namazına gidemeyip uykuya kalırsa veya unutursa, uykudan uyandığı veya hatırladığı zaman kurbanını keser.

Kurbanı, dînen belirlenen günlerin gündüz ve gecesinde kesmek, câizdir. Fakat gündüz kesmek daha fazîletlidir. Bayramın birinci günü ikinci hutbeden sonra kurbanı kesmek daha fazîletlidir. Kurban kesmek, hayırlı işte acele etmek olduğu için, bir önceki gün, bir sonraki günden daha fazîletlidir.

[1] Buhârî

[2] Buhârî

[3] Müslim